

ÇİFT SAFRA KESESİ

(Bir Olgu Nedeniyle)

Sevinç Uysal*

Hüseyin Kan**

Adnan Kaynak**

Murad Gürün***

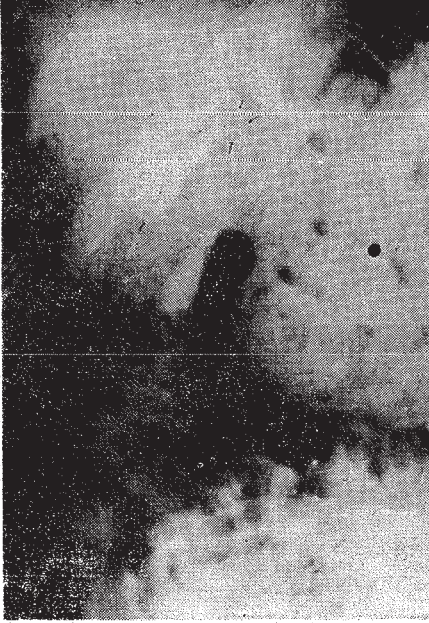
Çok nadir bir safra kesesi anomalisi olan çift safra kesesi ilk defa 1674 te Blasius tarafından 2 yaşındaki bir çocuk kadavrasında görülerek tarif edilmiştir. İlk ameliyat da 1911 yılında İngiltere'de Sherren tarafından gerçekleştirilmiş olup, ilk radyolojik teşhisi Nichols 1926 da rapor etmiştir (1,4,8). Harlaftis ve arkadaşları 1977 yılına kadar olan literatürü tarayarak 207 çift, 8 üçlü safra kesesi tesbit edebilmişlerdir (4). Üçden fazla safra kesesi hiç görülmemiştir. Bizim takdim edeceğimiz vaka, yılda 500 e yakını kolesistektomi olmak üzere ortalama 5000 ameliyat yapılan kliniğimizdeki ilk, ülkemizde yayınlanan 3. olgudur.

Vaka : A.Ş. (A.Ü.T.F. Genel Cerrahi Kl. Prot. No : 4294/1981) kadın, 48 yaşında, İspiri doğumlu, ev hanımı, 4 doğum yapmış. Hasta kliniğimize 5 yıldır devam eden, sırta vuran ağrı, kusma ve antispazmodiklerle geçen sağ hipokondrium ağrısı, hazımsızlık, yağlı ve yumurtalı yiyeceklere tahammülsüzlük ile müracaat etti. Fizik muayenede sağ hipokondrium derin palpasyonda ağrılı, Murphy hafif müsbet, karaciğer ele gelmiyor. Lab. muayene bulguları normal. İV kolesistografide çift kese görünümü ve keselerden birisinde 3 adet taş gölgesi mevcuttu (resim 1) 6.10.1981 günü ameliyat edildi. Gözlemde; birbirine yapışık, tek serozal kılıflı, eşit hacimde iki safra kesesi ve birisinin içinde üç adet taş mevcuttu. Diseksiyon esnasında iki adet a. sistika ile iki tane duktus sistikus olduğu görüldü. Keselerden birisi arterini A. hepatica propria, diğeri sağ hepatic arterden alıyordu. Duktus sistikuslar koledoka aynı seviyeden fakat birisi ön diğeri arkadan açılıyordu. Arterler ve duktus sistikuslar bağlandıktan sonra keseler fundustan başlanarak çıkarıldı. (Resim 1). Patolojik-anatomik inceleme sonucu (A.Ü.T.F. Patoloji Enstitüsü 13.10.1981/20984) Safra kesesi dublikasyonu + Kro. kolesistit geldi. Hasta 16.10.1981 günü şifa ile taburcu edildi.

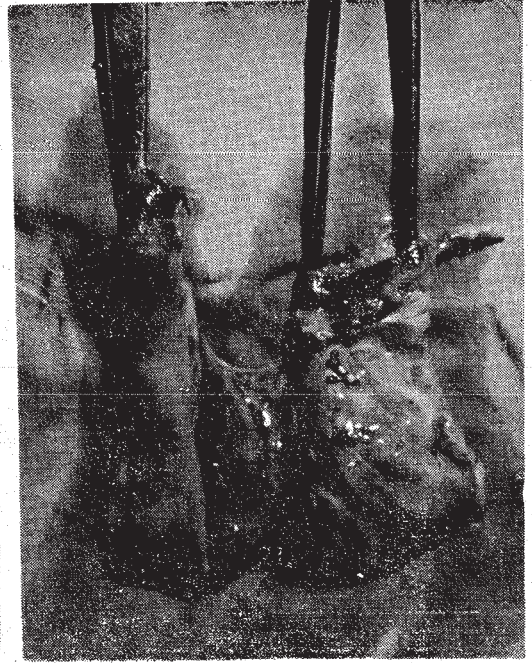
* A.Ü. Tıp Fak. Genel Cerrahi Bilim Dalı Doçenti

** A.Ü. Tıp Fak. Genel Cerrahi Bilim Dalı Uzmanı

*** A.Ü. Tıp Fak. Genel Cerrahi Bilim Dalı Uzmanlık Öğrencisi

Resim - 1

Resim - 2

TARTIŞMA

Safra kesesi embriyonal hayatın 4. haftasında duodenum taslağının ventral mesenterium içine doğru gelişen endodermal divertikülün kaudal kısmından menşe alır. Kranial kısmından ise karaciğer gelişir. Çift safra kesesi anomalisi safra yolları oluşurken ya fazla tomurcuklanmadan veya normal gelişmesindeki bozukluktan ortaya çıkar (4,9,10). Konuyla ilgili ilk teferruatlı araştırmayı yapan Boyden'e göre süs hayvanlarında fazladır. İnsanlarda (19221 otopside, 29970 kolesistografide 3 vaka tesbit edilmiştir (2,3,4,8). Çift safra kesesi anomalisinden bahsedebilmek için iki kese ve iki duktus sistikus bulunmalıdır. Bilobe safra kesesi denilen safra kesesinin bir septumla tam yada kısmi ikiye ayrılması durumları seri dışı bırakılmıştır. Duktus sistikusların koledoga ayrı ayrı yada birleşerek açılmalarına göre H ve Y tipi çift safra keseleri ile keseler birbirinden ayrı olduğu durumlarda accessuar kabul edilmektedir (4,6,8). Bunun yanında karaciğer sol lobunda, intra-hepatik ve toraks içinde birisi rudimanter accessuar çift safra keseleri tarif edilmiştir (4,5).

Teşhis için kolesistografi çok güvenilir bir yöntem değildir. Ön-arka grafi-lerde yanılma daha çoktur. Bunun için kolesistogramlar değişik pozisyonlarda alınmalıdır (3,5). Önemli bir sorun da keselerden birisinin hasta diğeri normal olduğu durumlarıdır. Böyle hallerde çekilecek kolesistografiler normal bulunabilir. Kесе dışında opak taş gölgeleri mevcutsa çift kese düşünülebilir fakat her zaman bu görüntü bulunmaz. Cerrahı en çok yanıltan bu durumlarıdır. Onun için yanlış negatif kolesistografiler karşısında çift safra kesesinin bulunabileceği de diğеr patolojilerin yanında düşünülmelidir. Çift safra kesesi operasyon esnasında da gözden kaçabilir. Ancak ikinci ameliyatta teşhis edilebilen vakalar bildirilmiştir (4,5, 7). Onun için şüphelenilen vakalarda peroperatuvar kolesistografiler yapılmalıdır (5). Ancak bu şekilde karaciğеr içine yerleşmiş çift safra kesesi ortaya konulabilir.

Semptom yoksa tedavi gereksizdir. Semptom veren vakalarda tedavi her iki kesenin çıkartılmasıdır. Beş hastada sadece hasta keseler çıkartılmışsa da çoğunluk, sağlam olanın da çıkartılması eğilimindedir. Peroperatuvar kolesistografilerde opak madde duktus sistikustan teknik zorluk varsa koledoktan verilmelidir. Gözden kaçmış 8 vakanın 4 ünde ikinci ameliyat gerekmiştir. Kolesistostominin değeri yoktur ancak zorunlu durumlarda yapılabilir.

ÖZET

Kliniğimizde ilk defa görülen H tipi bir çift safra kesesi takdim edilmiş ve konuyla ilgili literatür gözden geçirilmiştir.

SUMMARY

Double Gallbladder

A double gallbladder which has been seen for the first time in our clinic was presented and literature concerning this was looked over.

KAYNAKLAR

- 1 - Donald JP : Double gallbladder, Am J Surg. 118 : 643, 1969.
- 2 - Dunkerley MB : Double Gallbladder, Proc R Soc Med 57 : 331, 1964.
- 3 - Guyer PB, Loughlin M : Congenital Double Callbladder, Br. J. Radiol 40 : 214, 1967.
- 4 - Harlaftis N, Gray SW, Shandaladis JE : Multiple Gallbladders, Surg Gynec Obstet 145 : 928, 1977.

- 5 - Hicken NF, Stevenson VL, Allen LM, Cornwall CR : Double Gall Bladders, Surgery 25 : 431, 1949.
- 6 - Karaca F, Özgür M, Bekem S : Çift Safra kesesi (Bir vaka münasebetiyle), İst Tıp Fak Mec 29 : 679, 1966.
- 7 - Kennon R : A Double Gall-bladder Opening By Two Cystic ductus Into The Common Bile-Duct, Br J Surg 20 : 222, 1933.
- 8 - Maingot R : Abdominal Operations, p. 795, Fifth Edition, Appleton-Centruy-Crufts, London, 1969.
- 9 - Odar İV : Anatomi Ders Kitabı, s. 20, 2. Cilt 5. Bası, Yeni Desen Matbaası, Ankara, 1968.
- 10 - Rabinovitch J, Rabinovitich P, Rosenblatt P, Pines B : Congenital Anomalies of the Gallbladder, Ann Surg, 148 : 161, 1958.